

Rekli so

Rešitve so, kader tudi



Erik Brecelj, dr. med., onkolog v Oni o tem, kako vidi razvoj zdravstva v Sloveniji: "Najprej se moramo sprijazniti, da imamo težave. Tako ministrica kot zdravniki in vlada se moramo zavedati, da imamo v državi ljudi, ki so te težave sposobni odpravljati, ampak ne pridejo do izraza, ne morejo predstaviti svojih idej. Zdravniki ne morejo urejati tako organizacijskih kot ekonomskih zadev, ker mnogi o teh področjih nismo dovolj poučeni, s tem se moramo sprijazniti. Moramo pa zato vsaj na strokovnem področju narediti več, a tega ne počnemo. Rešitve so, kader tudi, a ga ne želimo spustiti h koritu." (dr)

Odlikovanji za zdravnika

Predsednik republike **Borut Pahor** je včeraj v predsedniški palači izročil dve državni odlikovanji: srebrni red za zasluge je prejel dr. **Vinko Dolenc** za vrhunsko znanstvenoraziskovalno in medicinsko delo na področju nevrokirurgije, s katerim je dr. Dolenc Slovenijo postavil v središče sveta. Vinko Dolenc, ki mu ves svet priznava pionirsko delo na področju nevrokirurgije in je operiral več kot deset tisoč ljudi, spomnil na svojega učitelja prof. Milana Žumra in sodelavce, brez katerih uspehi ne bi bili mogoči. "En človek ne more narediti nič, za uspehe potrebuješ ekipo, v kateri ni mesta za razprtije in nesoglasja." Njegovo vodilo pri delu je bilo, da uspeh lahko zagotovijo le vrhunsko znanje, samodisciplina in veliko vloženega dela. Red za zasluge je za izjemen prispevek k vzpostavitvi in delovanju ambulant Pro Bono, ki skrbijo za ljudi zunaj sistema zdravstvenega zavarovanja, prejel **Aleksander Doplihar**. V zahvali za priznanje se je vrnil v čas, ko se je odločal za študij medicine, in spomnil na materino misel, ki jo v sebi nosi še danes: "Ne tisto, kar moraš, ampak kar moreš, si dolžan storiti za soljudi." Zahvalil se je tudi vsem, ki so v preteklosti in še danes pomagajo pri delovanju ambulant. (dr)

Jutri priloga TV Večer

Vračajo se Nova dvajseta

Spoznajte kandidate Gostilne 2015

Parada plesa



www.vecer.com

VEČER



(Andrej Petelinšek)

Od begunskega vala do deratizacije

Evropska politika je svoj pravi obraz pokazala že drugič: najprej v obračunu z grško Sirizo, zdaj pa z bodečo žico, s katero zapira svoje meje pred begunci

DRAGICA KORADE

Mnoga neprijetno konkretna vprašanja, ki jih je o evropski zavesti in predvsem evropski politiki spomladi začel izpisovati bruseljski obračun s preza-dolženimi Atenami, je odnos do beguncev poleti samo še zaostрил. Nad trupli, ki jih sedaj ne odkrivajo več samo na sredozemskih obalah, ampak tudi po kamionih na evropskih cestah, se vladajoči sicer za trenutek ustavijo in zgrozijo, nato pa nadaljujejo svoj begunski klepet o kvotah. To, da problema, ki so ga s svojimi bombnimi pohodi na Vzhod tudi sami ustvarili, ne razumejo in zato ne ukrepajo, ni čisto res. Železne ograje in do zob oboroženi policisti pred Eurotunnelom kažejo nasprotno: da razumejo in ukrepajo po svoji kratkovidni politični pameti. Zločinski, dodajajo nekateri.

Hude reči

Ko je julija to pamet povzema-l za Večer sindikalist **Goran Lukič**, so se mu prikazale tri ključne evropske stvari našega časa: finančna kletka, politične dvoživke in žica. Bodeča žica je v psihopatologiji evropskega življenja začela dobivati posebno mesto zaradi madžarskega predsednika **Viktorja Orbana**, ki se je odločil, da bo obvaroval Madžarsko pred barbari, ki neovirano prihajajo čez srbsko mejo, s 175-kilometrskim žičnatim zidom. Ker v nesrečnikih, ki bežijo pred nasiljem v boljši svet, mnogi vidijo veliko potencialno nevarnost za evropske vrednote in evropski način življenja, se ta žica uspešno razteza naprej po "meji Evrope". Kaj nam ta žica lahko pove o današnjem evropskem trenutku? Kam so šli vsi tisti imaginariji demokracije, ki so pred četrto stoletja obdajali padec Zida? Največ o evropski resničnosti nam morda povedo begunci sami, ki jim je vse jasno: nikakor ni njihova izbira katera od razsutih balkanskih ali južnoevropskih držav. Če že Evropa, potem njen bogati sever.

Hude reči, je prvo, kar reče filozof in teolog **Edvard Kovač**, ki priznava, da o njih veliko razmišlja. Njegova misel se vije v tri smeri. "Najprej je tukaj velika stiska beguncev, ki spominja na predvojno in medvojno usodo Judov. Tudi njih so se demokratične države branile, čeprav so vedele, kaj jih čaka, in čeprav so bile že seznanjene z grozotami, ki jih preživljajo. Takoj po človekoljubnem sprejetju teh ljudi, ki si rešujejo predvsem gola življenja, je treba poseči v njihove dežele in njihovim državam pomagati, da spremenijo nevzdržno stanje. Ne gre samo za morebitne vojaške posege, nujna sta tudi ekonomsko sodelovanje in pomoč njihovem gospodarstvu, v zadnjem času tudi lajšanje posledic klimatskih sprememb. In tretjič: tudi vrnitev Judov je bila mogoča v Nemčiji po zlomu nacizma. Zlom totalitarnih režimov je nekaj nujnega in ta ljudstva se ne morejo osvoboditi sama. Zaradi tega so mora Evropa nujno povezati z demokratičnimi silami po vsem svetu in pripraviti Združene narode, da je begunska kriza zadeva vsega sveta. Ker je dose-gla toliko razsežnost, jo lahko razreši le svet kot celota."

Za antihumanitarno pozicijo

Govor o humanitarnosti, ki ga zdaj prakticirajo vsi po vrsti, je za **dr. Vlasto Jalušič** iz Mirovnega inštituta v Ljubljani, katastrofalen. To, kar vidimo, so na eni strani ljudje, ki goli in bosí prihajajo čez meje, na drugi pa odgovorni politiki, ki hočejo postaviti zidove, fizične ali drugačne. Za Jalušičevo to ni "nečlovečnost", ampak je zločin proti človeštvu kot celoti. "Gre za veliko hujšo zadevo, kot je zgolj sovraštvo do nekoga. Gre za zaničanje temeljne enakosti." Seveda je potrebna humanitarnost, razlaga Jalušičeva, a to ni odgovor! Tudi empatija ni odgovor. Ne gre za nas kot posameznike in za to, kaj si bomo mislili o begun-cih, kaj in kako bomo govorili in ali bomo empatični, kako dobronamer-ni bomo in koliko bomo "pomaga-li". Še tako velika dobronamernost po njeni oceni ne more biti odgovor na problem, s katerim smo soočeni. Odvisnost od humanitarnosti ravno pomeni redukcijo pomoči potrebnih na manj kot človeška bitja, ker "človeški" so tisti, ki pomagajo. Oni se rešujejo v nebesa humanizma in do-brodelnosti.

"Sama se v političnem smislu za-vzemam za antihumanitarno pozicijo. Naj razložim, da ne bom napačno razumljena. Velika humanitarna mobili-zacija in mnogo govorjenja o 'pomoči' bosta prikrila najhujši problem, ki je v tem, da se ljudem zanika temeljna ena-kost, da preprosto ne veljajo za ljudi, ki so enaki. Humanitarna akcija lahko le ublaži življenjske stiske, ne more jim vrniti človeškosti. To je vse. Kot po-sameznica in človeško bitje seveda menim, da je treba pomagati vsem in vsakemu beguncu in begunki in da je humanitarna mobilizacija nuja, tu ni izbire. In še tu mora biti odgovor-nost politikov na prvem mestu, potem pridemo na vrsto tudi državljani. Kot je rekla kolegica **Metka Roksan-dič** na nekem sestanku: Cerar bi moral reči: 'Dovolj imamo, da lahko damo.'

Dr. Vlasta Jalušič: "Gre za veliko hujšo zadevo, kot je zgolj sovraštvo do nekoga. Gre za zaničanje temeljne enakosti."



Vendar je edino možno resno politično stališče brezpogojna solidarnost - to pa pomeni zahtevo po takojšnjem odprtju meja, po tem, da se vsakemu človeškemu bitju prizna pravica, da se svobodno giblje. To je edina možna rešitev, če hočemo, da človeštvo (in ne človečnost) kot celota, kot ideja, kot zgodovinski smoter sploh še obstane."

Deratizacijski govor

Govor o beguncih vznemirja tudi profesorja retorike na Primorski univerzi **dr. Igorja Ž. Žagarja**. Predvsem ga vznemirjajo metafore. Z "valom beguncev" se namreč Slovenija ne sooča prvič; "preplavili" so nas že v letih 1992-1993, ko je šlo predvsem za hrvaške in še zlasti bosanske begunce. Potem v letih 1998-2001, to so bili predvsem begunci z Bližnjega vzhoda, delno Afrike in republik nekdanje SFRJ. V tem času so se po njegovih besedah uveljavile tudi pravkar uporabljene metafore s področja naravnih katastrof, kot so valovi (beguncev), preplaviti, ki jih mediji in politika uporabljajo tudi danes.

Tem metaforam je v tedanjih medijih sledila tudi konstrukcija celotnega imaginarija, ki ga sicer povezujemo z naravnimi katastrofami: begunci so potencialni nosilci bolezni in vzrok

morebitnih epidemij, vzrok za porast kriminalitete, zato je treba zapreti meje, vzpostaviti varovane begunske centre, uvesti segregirano šolanje in racionalizacijo hrane. O tem je skupaj z **Marjeto Doupono** in **Jefom Verschuerenom** (ki se je detajlno ukvarjal predvsem s flamskim nacionalizmom) poročal v knjigi Retorika begunske problematika v Sloveniji. "Toliko za ohranjanje zgodovinskega spomina, ki pa v Sloveniji, pa tudi v večini držav EU, ni pretirano zaželen. Ampak vse zgoraj omenjeno nas še čaka, v mnogo radikalnejši različici," napoveduje Žagar. V dvajsetih letih se je "uradna" retorika bistveno spremenila zaradi mnogih mednarodnih pretresov in tudi širitve digitalnih medijev in interneta. Če je primerjava beguncev z valovi in deročo vodo (ki vedno najde svojo pot) postala tako rekoč nezavedni mainstream, se nekatere sodobne politične karakterizacije beguncev ukvarjajo s kreativno-kvalitativnimi opredelitvami te "deroče vode". Posledično tudi s kreiranjem bestiarijev, do katerih takšna (onesnažena) voda nujno privede. Nekdanji francoski predsednik **Nicolas Sarkozy** je "valove beguncev" primerjal s hišno kanalizacijo, ki jo raznese in se razleze po kuhinji. Poudarek tu ni na silovitosti, na eksploziji, ampak na zaudarjajoči svinjariji, ki se znajde v najčistejšem, tako rekoč svetem delu stanovanja, kuhinji. Begunci tu torej niso več le nevtralna, neopredeljena voda, ki išče svojo pot, ampak neznosno smrdljive odplake, ki jih je treba nemudoma odstraniti.

In kaj je eden od tako rekoč neizogibnih učinkov razlitih odplak, se retorično vpraša Žagar. Da privablja-ro roje muh in drugega mrčesa, odgovarja. In prav to je metafora, ki jo je za begunce uporabil predsednik britanske vlade **David Cameron**: "roji ljudi" (swarm of people). Od tod po Žagarjevi oceni ni daleč "do sproščenegea deratizacijskega govora, ki ga najdemo na facebooku in twitterju: 'Pobit golazen!' 'Gamad!' 'Jelinčičeva 'sodrga' v kontekstu podobnih ekskrementov deluje skoraj ljubkovalno. In **Sebastian Erlah** ima kot pravi SDS-domoljub seveda prav: če mrčes fentate že 500 metrov od odplak, ki ga privablja, bo ves nacionalistični smrad in zdriz ostal le za prave (slovenske) domoljube. Saj v resnici ni pomembno, če smrdi, samo da smrdi (po) slovensko in (samo) za Slo-vence."